

РЕШЕНИЕ

№ 7435

гр. София, 09.12.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 3 състав,
в публично заседание на 08.11.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Ива Кечева

при участието на секретаря Елена Георгиева и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **3113** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс вр. чл. 284-286 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража.

Образувано е на основание решение № 6816/30.11.2020 г., постановено по адм. д. № 7435/2020 г. по описа на АССГ, Х. кас. състав, с което е отменено решение № 844/12.02.2020 г., постановено по адм. дело № 9007/2018г. по описа на АССГ и делото е върнато за ново разглеждане от друг едноличен състав на АССГ.

С подадената от Х. Т. И., чрез адв. С. И., искова молба срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ (ГДИН), на основание чл. 284 - чл. 285 ЗИНЗС, са предявени иски за присъждане обезщетение за неимуществени вреди, за период от 2 години и 6 месеца, считано от 15.02.2017г., през който е изтърпявал наказание „лишаване от свобода“, както следва:

1. 4000 лв. поради липса на достатъчно храна;
2. 6000 лв. поради липса на адекватно отопление и проветряване;
3. 6000 лв. поради унижителни и нечовешки санитарно-битови условия;
4. 8000 лв. поради липса на стоматологично медицинско обслужване;
5. 200 000 лв. от липса на лечение на тежки заболявания /хепатит С и В/;
6. 400 000 лв. от липса на своевременно и адекватно лечение на туберкулоза;
7. 20 000 лв. от липса на своевременно и адекватно лечение на абсцедираща пневмония.

На основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД се претендира присъждане на лихва за забава върху главницата, считано от датата на подаване на исковата молба - 21.08.2018 г. до окончателното плащане на главниците. Претендира се присъждане на направените по делото разноски.

В исковата молба се посочва, че ищецът изтърпявал наказание “лишаване от свобода” в Затвора [населено място] при нетърпими санитарно-битови условия, далеч надхвърлящи разумните неудобства, които могат да се очакват с оглед характера на наложеното наказание, до степен която ги квалифицира като жестоко, нечовешко и унижително отношение по смисъла на чл. 3 на КЗПЧОС и чл. 3 ЗИНЗС. Твърди се, че предоставяната през процесния период храна не отговаряла по качествен, количествен и калориен състав на изискванията за задоволяване на нормални физиологични нужди. Липсвало достатъчно месо, млечни продукти, пресни зеленчуци, риба. Калкулациите на порцията не съответствали на реално предоставяната храна. Същевременно, цените на продаваните в затворническата лавка стоки, били над пазарните. Изложени са доводи, че в затвора липсвало достатъчно отопление, осветление и проветряване. Килиите били мокри, студени и влажни при дъжд и сняг през есента, зимата и ранната пролет. През топлите месеци - не е имало проветряване, което водело до поява на плесен и свързани с това болести. Твърди се, че килиите били пълни с паразити - хлебарки, бълхи, дървеници, а понякога се появявали плъхове. Лишените от свобода страдали от непрекъснати ухапвания, които се превръщали в рани, водещи до липса на ношен сън. Не се предоставяло бельо, а се налагало да си го купуват. Опитите ищецът да получи стоматологично лечение били безрезултатни, а такова на практика било недостъпно, въпреки че лишените от свобода са здравноосигурени. Посочва се, че забавянето в диагностициране на тежка форма на туберкулоза и липса на адекватното му лечение е довело до късното откриване на заболяването и инвалидизиране с 80 %. В болницата в Затвора С. не е бил лекуван с венозни антибиотици и други вливания, което според ищеца представлява липса на лечение по чл. 141 НК. В процесния период И. страдал и от други тежки заболявания - хепатит С и В, от които също не бил лекуван. Тези заболявания изисквали спазване на хранителен режим, включващ плодове и силна храна, които не се осигурявали в затвора. Ищецът не получил своевременно и адекватно лечение на абсцидираща пневмония. На 10.09.2018 г. И. бил хоспитализиран с диагноза абсцидираща пневмония, но от болницата към Затвора С. не бил лекуван от посоченото заболяване, което довело до нови болки, страдания и увреждане на здравето. Същевременно, поредната хоспитализация довела до отлагане на датата на напускане на затвора.

В хода на съдебното производство ищецът се представлява от адв. И., който моли съда да уважи изцяло исковата претенция, която счита за основателна и доказана. Подробни аргументи излага в хода на устните състезания по делото и в представени писмени бележки.

В писмен отговор, постъпил по делото в срока по чл. 131, ал. 1 ГПК, ответната страна - Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, представлявана от юрк. Л., излага доводи за неоснователност и недоказаност на исковите претенции. Твърди, че вредите не са вследствие от осъществявана административна дейност. Ищецът не е посочил какви конкретни действия и бездействия е извършил ответникът. Изложените от ищеца страдания са субективно негово усещане и са неизбежна последица от пребиваването му в затвора. Медицинската дейност по лечение в затвора не е

административна дейност. По отношение на хигиената в спалните помещения твърди, че се осъществява ежемесечна дезинфекция и дератизация. Всеки месец на лишените от свобода се дават препарати за дезинфекция, както и им се разрешава да внасят такива. Ежедневното поддържане на помещенията е задължение на лишените от свобода. Описаните от ищеца страдания са неизбежни последствия от изтърпяване на наказанието.

В хода на устните състезания по делото ответникът, чрез юрк. Д., моли съда да отхвърли предявените иски, като неоснователни и недоказани.

Участващият по делото прокурор от СГП дава заключение за основателност на исковите за обезщетяване на вреди, настъпили в резултат на липса на своевременно и адекватно лечение на тежки заболявания. Относно претенциите, свързани с несправедливите цени в затворническата лавка и лошите санитарно-битови условия, изразява становище за неоснователност.

Съдът, след като обсъди доводите на страните и приетите по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

Установено е по безспорен начин, че считано от 15.02.2017 г. по отношение ищеца Х. Т. И. е приведено в изпълнение наказание по НЧД № 1733/17 г. на СРС, в размер на 2 години и 6 месеца лишаване от свобода. Към 01.10.2019 г. лицето е изтърпяло 2 години, 4 месеца и 16 дни, а остатъкът за изтърпяване е един месец и тринадесет дни.

Установява се, че изпълнението на наказанието лишаване от свобода по отношение на ищеца е прекъсвано, както следва: - с постановление от 01.08.2017 г. на и.ф. градски прокурор, за срок от 60 дни – до 01.02.2018 г., с цел лечение в лечебно заведение извън М. – специализирано пневмофтизиатрично болнично заведение по местоживеене. Посочено е, че на Х. И. е поставена диагноза „Туберкулоза на левия бял дроб. Симптоматична анемия. Придружаващи заболявания: наркомания – на метадоново лечение; хроничен хепатит В и С“; - с постановление от 05.09.2018 г. на и.ф. градски прокурор, за срок от 3 месеца – до 05.12.2018 г. Посочено е, че е налице положително становище от ЛКК при СБАЛЛС – С. за прекъсване на наказанието за провеждане на лечение, тъй като адекватно медицинско обслужване не може да бъде осъществено в местата за лишаване от свобода; - с постановление от 01.10.2019 г. на и.ф. градски прокурор, за срок от 60 дни, с цел лечение в лечебно заведение извън М. – специализирано пневмофтизиатрично болнично заведение – С. [фирма].

В резултат на прекъсване на изтърпяване на наказанието, с цел лечение на ищеца, същият е пребивавал в затвора С. в периода от 15.02.2017 г. до 01.08.2017 г., от 01.02.2018 г. до 05.09.2018 г., както от 05.12.2018 г. до 01.10.2019 г. Ищецът е освободен от затвора на 31.01.2020 г.

Видно от медицинско свидетелство от 15.2.2017 г. /датата на постъпване в затвора/, издадено от СБАЛЛС С., ищецът е бил диагностициран с хепатит С, наркомания хероиново тип, назначено е метадоново лечение.

От епикриза, издадена от СБАЛЛС, се установява, че Х. И. е постъпил в болницата на 21.06.2017 г. и е изписан на 01.08.2017 г., с диагноза: ТБК, хепатит С, анемия, наркомания. Отражено е, че „най-вероятно се касае за ТБК на белия дроб“ и е „отпочнато лечение от 04.07.2017 г.“.

От епикриза, издадена от Болница за активно лечение по пневмо-фтизиатрични заболявания – С. област Е., се установява, че Х. И. е постъпил в болницата на 02.08.2017 г. и е изписан на 30.11.2017 г., с диагноза: фиброзно-кавернозна туберкулоза, с придружаващи заболявания: наркотична зависимост – хероин; терапия

с метадон; хепатит С; вторична анемия. Лекуван в СБАЛЛС към затвора С., с първоначално установена желязодефицитна анемия. В заключение е отразено, че се е провело Ф., откъдето се е постигнало МБ верификация +/- от БАЛ. Проведена терапия с 2HREZ/2HRE с обезбациляване на втория месец. Посочено е, че при тежка имуносупресия и описаните КТ промени в ляво е необходимо провеждане на по-продължително лечение в С. за лишените от свобода. Лицето е насочено за диспансеризация и продължителна фаза на лечение с терапия HRE.

От епикриза, издадена от Болница за активно лечение по пневмо-фтизиатрични заболявания – С. област Е., се установява, че Х. И. е постъпил в болницата на 10.09.2018 г. и е изписан на 17.09.2018 г., с диагноза: Абсцедираща пневмония вляво; Остър следпневмоничен абсцес; Фиброзно-кавернозна туберкулоза. Придружаващи заболявания: наркотична зависимост – хероин; терапия с метадон; хепатит С.

От епикриза, издадена от Медицински институт – МВР, ИЗ № 4162, се установява, че Х. И. е постъпил в болницата на 28.03.2019 г. и е изписан на 01.04.2019 г., с диагноза: хроничен вирусен хепатит С. Придружаващи заболявания: фиброкавернозна ТВС; наркотична зависимост (лечение с метадон).

От епикриза, издадена от Медицински институт – МВР, ИЗ № 11628, се установява, че Х. И. е постъпил в болницата на 24.09.2019 г. и е изписан на 27.09.2019 г., с диагноза: хроничен вирусен хепатит С. Придружаващи заболявания: фиброкавернозна ТВС; наркотична зависимост (лечение с метадон). Посочено е, че полученият резултат от генетичен тест Хpert МТБ – РИФ налага лечение в Клиника по туберкулоза в С. [фирма] /уговорено/.

Видно е от справка от 18.10.2018 г., изготвена от ИСДВР 7-ма група, че от 02.03.2017 г., ищецът е бил настанен в спално помещение № 9, 7-ма група, с площ от 13,68 кв.м. + 2,1 кв.м. мокро помещение, оборудвано с мивка, душ, тоалетна и постоянно течаща топла и студена вода. Мокротото помещение е обособено посредством стени с височина 1,67 м., като те не достигат до тавана. На територията на групата е изградена и обща баня с тоалетни към нея, 3бр. клетки с 3 бр.душа, основно ремонтирани в края на 2016 г. Банята може безпрепятствено да се ползва през деня. Спалното помещение разполага с 1 прозорец, с отваряема част с 67 см. височина и 78 см. широчина - обща площ от 0,52 кв.м. Освен това, е изграден и вентилационен отвор с размери 17/38 см. Групата се намира на последния етаж. Към 18.10.2018 г. в спалното помещение са били настанени четирима лишени от свобода, а през периода м. март 2017 г. – м. октомври 2018 г. броят на настанените е варирал от 4 до 5 човека. За отопление се ползва централен Т., а в спалното помещение е монтиран един радиатор с 10 бр. глидерни тръби. В по-студените месеци са били допускани вентилаторни печки, а електроснабдяването не е било прекъсвано. Инсталирани са 1 бр. луминисцентно осветително тяло с 2 бр. пури и 1 осветително тяло в мокротото помещение. Графикът за престой на открито се спазва ежедневно - от 13.00 до 14.30 ч. Въз основа на заповед от 22.02.2018 г. на началника на Затвора С., ищецът е имал право на допълнителен престой на открито и от 7.30 ч. до 8.10 ч. Хигиенизирането на спалните помещения е задължение на лишените от свобода, по график. На всеки лишен от свобода се полагат 1 бр. дюшек и 1 бр. възглавница. Дава се възможност за дезинфекция и изпаряване на дрехите и спалното бельо. Осигурява се достъп до пералнята, по график. Всеки месец се раздават сапуни, веро, прах, обезмаслител за лична хигиена. Дератизация, дезинсекция и дезинфекция се извършват всеки втори месец, между 20-то и 30-то число, вкл. и в периода, в който ищецът е пребивавал в затвора. Освен редовните

дейности, са извършени и четири извънредни. Представени са протоколи за извършване на услуги по дератизация, дезинсекция и дезинфекция.

Видно от заповед от 28.11.2018 г. е забранено да се допускат отоплителни уреди тип „вентилаторна печка“. Независимо от това, с резолюция от 12.12.2018 г. върху молба на ищеца от същата дата, му е разрешен допълнителен отоплителен уред.

Съгласно писмена информация от главен готвач В. П., дневният порцион е утвърден от главния готвач, изготвя се рецептурник, както и седмично меню. Ежедневно се готви основното ядене по меню и диети, изготвени от СБАЛЛС. Калорийният състав на храната е минимум 2622 калории. Контрол върху храната се осъществява ежедневно, както и веднъж седмично от НС „ФЛРК“. Не се допуска замяна на полагащите се продукти. Приложена е таблица /л.181/ за състава на дневната дажба и полагаемите се хранителни продукти на един лишен от свобода, включваща 27 бр. хранителни продукти с обща калорийна стойност 2622 калории.

Представени са клинични изследвания на Х. И. от 26.11.2018 г., с които е установен резултат Н. генотип – 1а, 895 000 IU/ml – вирусен товар.

Видно от уведомление от д-р К. /л. 191/, за периода от 1.1.2016 г. до 13.5.2019 г., името на ищеца не фигурира в амбулаторните журнали в стоматологичния кабинет към МЦ при затвора С..

Съгласно медицинско становище от 25.11.2019 г., издадено от управителя на СБАЛПФЗ – С. област, Х. И. е постъпил на 08.11.2019 г. в СБАЛПФЗ – С. област за продължаване на лечение от туберкулоза. Посочено е, че към момента четворната терапия за лечение на туберкулозата се изпълнява в пълен обем с HREZ /тубоцин, изонид, пиразинамид, етамбутол/. Изразено е становище, че интензивната фаза на лечение на пациента трябва да продължи в СБАЛПФЗ – С. област, в условията на интензивно наблюдение до приключване на пълния туберкулозостатичен курс, чиято стандартна продължителност е 90 дни.

Представено е заверено копие от здравен картон на Х. И., съставен от Медицинска служба при затвора, съдържащо данни за проведени амбулаторни прегледи и изследвания.

Съгласно писмено сведение от 15.05.2019 г. от ИСДВР М., във връзка със здравословните му проблеми – хепатит С и съмнения за Т. с хепатит В, ищецът е настанен във В.О. на СБАЛЛС на 04.09.2018 г. От 05.12.2018 г. отново е настанен в 4-та група и на 07.12.2018 г. е изписан от СБАЛЛС и настанен в 7-ма група. По времето на престой в СБАЛЛС е настанен в самостоятелно помещение № 8 на В.О., със жилищна площ от 18,31 кв. м, което е за заразно болни и е оборудвано с 4 легла, 4 шкафчета, 1 мивка, с тоалетна и подвижен душ, 2 прозореца с размери 1,40 м на 1,40 м, с достъп на пряка слънчева светлина. Отоплението е централизирано и се подава от Т. С.. В помещението има 1 бр. голям радиатор.

От епикриза, издадена от Специализирана болница за пневмо-фтизиатрични заболявания (СБАЛПФЗ) – С. област Е., се установява, че Х. И. е постъпил в болницата на 08.11.2019 г. и е изписан на 20.12.2019 г., с диагноза при постъпване: фиброзно-кавернозна ТБК на белите дробове - рецидив. Според снетата анамнеза, И. е бил хоспитализиран в МБАЛ Св. С., поради установено бацилоотделяне, където е лекуван 38 дни и насочен за продължаване на лечението в СБАЛПФЗ – С. област. Посочена е диагноза при изписване: фиброзно-кавернозна туберкулоза на белите дробове.

От епикриза, издадена от Медицински институт – МВР, ИЗ № 5966, се установява, че

Х. И. е постъпил в болницата на 23.08.2021 г. и е изписан на 26.08.2021 г., с диагноза: ХВХ – С, след антивирусна терапия, anti HВс total + фиброторакс в ляво. Състояние след фиброзно-кавернозна туберкулоза .

От представени по делото Експертни решения на ТЕЛК към Център за психично здраве – С. област се установява, че на ищеца е определена 80 % трайно намалена работоспособност, считано от 02.08.2017 г. След преосвидетелстване срокът на определения % трайно намалена работоспособност е продължаван, без прекъсване, в т.ч. с ЕР на ТЕЛК № 90160 от 30.07.20219 г. до 01.07.2022 г.

С определение № 5057/05.07.2019 г., поправено с определение № 8256/25.10.2019 г., постановени по адм. д. № 7314/2019 г. по описа на АССГ, съдът е задължил началника на Затвора в [населено място] да предприеме незабавно действия във връзка с осигуряване на своевременно и адекватно диагностициране и лечение на Хепатит С и В на Х. Т. И., изтърпяваш наказание „лишаване от свобода“ в Затвора в [населено място], при съобразяване с указанията, дадени в мотивите на определението.

По делото са изслушани показанията на свидетеля И. Н. С., които съдът кредитира като последователни, конкретни и непротиворечиви. Свидетелят заявява, че е бил настанен, заедно с ищеца в килия 9, група 7 в Затвора С., в продължение на 4- 5 месеца. Посочва, че през 2018 г. Х. И. имал прекъсване на наказанието поради болест, след което се върнал много отслабнал. Условиата в спалното помещение били жестоки – нямало пряка слънчева светлина, прозорецът бил 80 см широк, около 150 см над земята и около 50 см висок, със ситна решетка и гравирани прозорци. При затворени прозорци не се виждало нищо. Спалното помещение било много малко, с 5 легла и тоалетна без параван. Имало влага и мухъл, тъй като помещението било до банята, както и паразити – дървеници и хлебарки, а веднъж видели и плъх. Ищецът имал рани на ръцете от ухапвания от дървеници, което много го тормозело. Свидетелят посочва, че храната била много лоша - за закуска - макарони, за обяд - зелен боб, ориз, леща; в сряда - пилешко месо, а в неделя - за вечеря – 1 кренвирш; за вечеря- грах или паприкаш; по половин хляб на 24 часа. Лишените от свобода имали възможност да си пазаруват от лавката, но цените там били много завишени. Посочва, че през лятото в затвора било много горещо, а зимата не се пускало парното и било много студено. За отопление ползвали саморъчно направени уреди, чрез тел, което извършвали без разрешение били наказвани.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

Исковите за присъждане на обезщетение са предявени от процесуално легитимирано лице, което твърди, че в периода на изтърпяване наказание лишаване от свобода в Затвора [населено място] е претърпял неимуществени вреди в резултат на незаконосъобразни действия и бездействия на длъжностни лица от администрацията на Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" - юридическо лице към Министерство на правосъдието, с териториални структури, включващи затворите - чл.12, ал.3 ЗИНЗС.

Съдът приема, че по исковите претенции с предмет обезщетяване на вреди, за които се твърди, че са настъпили в резултат на несвоевременно обезпечаване на диагностициране и лечение на тежки заболявания, пасивно процесуално легитимиран ответник е Главна дирекция "Изпълнение на

наказанията" - юридическо лице към министъра на правосъдието, на бюджетна издръжка, в качеството на орган, осъществяващ прякото ръководство и контролът върху дейността на местата за лишаване от свобода. За лечебните заведения по чл. 5, ал. 1 от Закона за лечебните заведения, сред които са и тези към Министерство на правосъдието, е предвидено, че се създават от държавата и за тях не е приложима разпоредбата на чл. 3, ал. 1 от същия закон, която регламентира, че лечебните заведения се създават по реда на Търговския закон или Закона за кооперациите. Лечебните заведения към МП не притежават собствен бюджет и са на издръжка на съответния затвор, като личният им състав е включен в щатното разписание на затворите. Поради това и предвид разпоредбите на чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС и чл. 205 АПК, настоящият съдебен състав приема, че СБАЛПС при Затвора С. не е пасивно процесуално легитимиран ответник по посочените искове.

Съгласно чл.284, ал.1 ЗИНЗС държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл.3. Следователно, основателността на предявения иск предполага установяване на наличие на следните материалноправни предпоставки: 1) акт, действие и/или бездействие на специализираните органи по изпълнение на наказанията, с които се нарушава чл.3 от ЗИНЗС; 2) настъпила неимуществена вреда в правната сфера на ищеца в резултат на нарушението; 3) неимуществената вреда се предполага до доказване на противното по силата на оборимата презумпция, въведена с чл.284, ал.5 от ЗИНЗС.

В чл.3, ал.1 ЗИНЗС се съдържа забрана осъдените да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Според втората алинея за нарушение на ал.1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода, изразяващи се в липса на достатъчна жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност.

Отговорността на държавата за причинените вреди по чл.284, ал.1 от ЗИНЗС е обективна и освобождава ищеца от тежестта да доказва вина на конкретно длъжностно лице. Държавата отговаря за вредите, причинени от нейните органи или длъжностни лица при изпълнение на административната дейност, които са последица от незаконосъобразните им актове, действия или бездействия, без значение дали са виновно причинени.

Предмет на разглежданата искова претенция е обезщетяване на претърпени от Х. И. неимуществени вреди – стрес и унижение, безпомощност и уязвимост, страх от увреждане на здравето и от заплахата за живота, потиснато самочувствие, като последица от проявите форми на нарушения на чл.3 от ЗИНЗС вр. с чл.3 КЗПЧОС, както следва: - липса на достатъчно храна; - липса на адекватно отопление и проветряване; - унижителни и нечовешки санитарно-битови условия; - липса на стоматологично медицинско

обслужване; - липса на лечение на тежки заболявания /хепатит С и В/; - липса на своевременно и адекватно лечение на туберкулоза; - липса на своевременно и адекватно лечение на абсцедираща пневмония.

В чл.3 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи е прокламирано, че никой не може да бъде подлаган на мъчение, на жестоко, безчовечно или унижаващо отношение. По отношение на лицата, изтърпяващи наказание за извършени углавни престъпления, в националното законодателство това основно право е регламентирано с нормата на чл.3, ал.1 от ЗИНЗС, предвиждаща че осъдените не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко или нечовешко отношение. На това право на лишените от свобода съответства насрещното административно задължение, при изпълнение на наказанията да бъдат осигурени условия, обезпечаващи поддържането на физическото и психическото здраве и зачитане на правата и достойнството им (чл. 2, т. 3 от ЗИНЗС). „Нечовешкото“ или „унижаващо“ отношение предполага страдание или унижение, достигащи отвъд неизбежния елемент на страдание и унижение, свързан с дадена форма на легитимно третиране или наказание. Мерките за лишаване от свобода, според ЕСПЧ, могат често да съдържат такъв елемент, като държавата трябва да осигури на лишеното от свобода лице условия, които са съвместими с уважението към човешкото достойнство, така че начинът и методът на изпълнение на мярката да не го подлагат на стрес и трудности с интензивност, която надминава неизбежното ниво на страданието, свързано със задържането.

Относно отделните иски претенции:

1. Липса на достатъчно храна, високи цени на продаваните в затворническата лавка стоки:

Съгласно приетите по делото доказателства – писмена информация от главен готвач в Затвора С. и таблица № 1 за състава на дневната дажба и полагаемите се хранителни продукти на един лишен от свобода, дневният прием на хранителни продукти следва да е с обща калорийна стойност 2622 калории и включва месо, млечни продукти, въглехидрати, плодове и зеленчуци, подправки и др.

Твърдението на ищеца, че така определените от затворническата администрация необходими дневни хранителни продукти на лишен от свобода не се осигуряват, не е опровергано от ответника, чиято е доказателствената тежест, указана му изрично от съда с определение от 01.10.2021 г. По делото не са ангажирани доказателства, че на ищеца, в процесния период, са реално са предоставяни храни от вида на описаните в посочената таблица, осигуряващи му прием на 2622 калории дневно.

От изслушанията по делото показания на свидетеля С. се установи, че храната, предоставяна в Затвора С. е недостатъчна и с лошо качество. Свидетелят посочва, че лишените от свобода се хранят: за закуска - макарони, за обяд - зелен боб, ориз, леща; в сряда се предоставя пилешко месо, а в неделя - за вечеря – 1 кренвирш; за вечеря получават грах или паприкаш, както и по половин хляб на 24 часа. Тези показания не са опровергани от ответника чрез други гласни или писмени доказателства. Напротив, по делото не бе доказано от ответника, че на лишените от свобода реално са предоставяни ежедневно необходимите (и според затворническата администрация, видно от таблица №

1) храни – месо, плодове и зеленчуци, чай, яйца и др., в определените количества.

Споделят се от съда доводите на ищеца, че представените по делото писмени изявления на главния готвач на затвора и документ, регламентиращ дневната дажба на храни на лишените от свобода, не установяват, че тези продукти, в посочените количества са реално осигурявани на И. по време на престоя му в Затвора С., в т.ч. и при настаняването му в СБАЛПС.

Ответникът не опроверга и твърдението на ищеца за високи, несправедливи цени на храните в затворническата лавка. Видно е, че и в годишния доклад на омбудсмана на Р България за 2019 г. е посочено наличието на множество жалби от лишени от свобода относно завишени цени в лавките, като с оглед механизма на възлагане на обществените поръчки, е констатирано, че не могат да бъдат достигнати пазарни нива на стоките. В тази насока ГДИН не ангажира нито писмени, нито гласни доказателства.

По гореизложените съображения съдът приема за установено бездействието на служителите на ответника, изразяващо се в непредоставяне на ищеца, през процесния период, на храни от вида на описаните в таблица № 1 за състава на дневната дажба и полагаемите се хранителни продукти на един лишен от свобода, реално осигуряващи му прием на 2622 калории дневно. Наличието на високи, несправедливи цени в затворническата лавка, също допринася за квалифицирането на бездействието на ответника като нарушение по чл. 3, ал. 1 вр. ал. 2 ЗИНЗС, тъй като е довело до поставяне на ищеца в неблагоприятни условия, свързани с липса на достатъчно храна по време на изтърпяване на наказанието лишаване от свобода в Затвора С..

2. Липса на адекватно отопление и проветряване в спалното помещение, унижителни и нечовешки санитарно-битови условия:

От приетите по делото доказателства се установява, че през процесния период И. е бил настанен в спално помещение 9, 7-ма група, което разполага с 1 прозорец, с отваряема част с 67 см. височина и 78 см. широчина - обща площ от 0,52 кв.м. Изграден е вентилационен отвор с размери 17/38 см. Групата се намира на последния етаж. За отопление се ползва централен Т., а в спалното помещение е монтиран един радиатор с 10 бр. глйдерни тръби. В по-студените месеци са били допускани вентилаторни печки, а електроснабдяването не е било прекъсвано. Инсталирани са 1 бр. луминисцентно осветително тяло с 2 бр. пури и 1 осветително тяло в мокрото помещение.

Съгласно показанията на свидетеля С., в спалното помещение, в което бил настанен заедно с ищеца, не е имало пряка слънчева светлина, прозорецът бил 80 см широк, около 150 см над земята и около 50 см висок, със ситна решетка и гравирани прозорци. При затворени прозорци не се виждало нищо. През лятото в затвора било много горещо, а зимата не се пускало парното и било много студено, като за отопление лишените от свобода ползвали саморъчно направени уреди от тел.

От събраните по делото писмени и гласни доказателства се установи, че въпреки провежданите от администрацията дейности за дезинфекция и дезинсекция, в спалното помещение, в което ищецът е бил настанен през процесния период, са били налице много дървеници и хлебарки. От

показанията на свидетеля С. се установява, че в помещението, в което са били настанени с И., проблемът е бил много сериозен, тъй като е имало много паразити и инсекти. Ищецът бил хапан, в резултат на което получавал рани по ръцете и не можел да спи. Многократно лишените от свобода подавали сигнали и оплаквания за ухапванията, но не получавали отговор.

Ответникът не ангажира доказателства, които да опровергават твърденията на ищеца за лоши санитарно-битови условия, състоящи се в липса на достатъчно дневна светлина, добро отопление, наличие на дървеници в спалното помещение. Макар в отговора на исковата молба да е изразено становище за нейната неоснователност, ответникът не отрича обстоятелството, че в Затвора С. е налице сериозен проблем с вредители инсекти. По делото не бе предоставена никаква информация във връзка с твърдението за наличие на дървеници и хлебарки, както и за предприетите действия от администрацията за решаване на този сериозен проблем. В тази връзка следва да се посочи, че предприетите действия за обезпаразитяване, които се извършват шест пъти годишно или на всеки два месеца, не обуславят извод за изпълнение на задълженията на затворническата администрация за осигуряване на добри хигиенно-санитарни условия за лишените от свобода. Напротив, липсата на резултат от така извършваните дейности по дезинфекция, дезинсекция и дератизация, сочат на неизпълнение на това задължение, по отношение на достатъчно и качествено обезпаразитяване.

Спалното помещение на ищеца е било снабдено с отваряем прозорец, но с оглед поставената ситна мрежа и гравирани прозорци, следва да се приеме, че притокът на дневна слънчева светлина е бил силно ограничен. Ответникът не е опровергал твърдението на ищеца и за липса на нормално отопление през зимните месеци. Обстоятелството, че отоплението в затвора се осигурява от централен Т., а в спалното помещение е монтиран радиатор с 10 бр. глидерни тръби, не обуславя категоричен извод, че е била осигурена нормална температура през зимните месеци. По делото не са ангажирани данни за поддържаната в спалните помещения температура, като по пътя на насрещното доказване не са отречени твърденията на ищеца, потвърдени от свидетелските показания, за липса на отопление, много ниски стайни температури и необходимост от допълнителни уреди. Напротив, това твърдение се потвърждава и от обстоятелството, което изрично се сочи от съставените от служители на ответника справки, че при необходимост на лишените от свобода е разрешавано използването на вентилаторни печки, което не би било необходимо, в случай че отоплителната инсталация функционира нормално и до спалните помещения се подава необходимото количество топлоенергия.

Липсата на достатъчно дневна светлина, поради малки прозорци в спалните помещения, както и наличието на хлебарки и дървеници в Затвора С. е изрично констатирано и с годишния доклад на омбудсмана на Р България за 2019 г.

Гореизложеното обуславя извод за нарушение на изискването за хуманно и неунизително отношение, изразяващо се в неосигуряване на благоприятни и здравословни санитарно-битови условия, в частност недостатъчно обезпаразитяване, липса на достатъчно дневна слънчева светлина и на

нормално отопление през зимните месеци.

3. Липса на стоматологично медицинско обслужване:

От приетите по делото доказателства се установява, че през процесния период, през който ищецът е пребивавал в Затвора С., не му е било осигурено стоматологично обслужване.

Съгласно чл. 128, ал. 1 ЗИНЗС, при изпълнение на наказанието лишаване от свобода се създават условия за опазване на физическото и психическото здраве на лишените от свобода. За всеки лишен от свобода се създава медицинско досие, което съдържа информация и постоянно поддържани данни за здравословното му състояние. За всички лишени от свобода се внасят здравноосигурителни вноски от момента на задържането им и придобиват статус на здравноосигурени лица с непрекъснати здравноосигурителни права. Вноските са за сметка на държавния бюджет и се превеждат чрез Министерството на правосъдието (чл. 128, ал. 2 ЗИНЗС). Разпоредбите на чл. 9, т. 1 и т. 4 от Правилника за устройството и дейността на лечебните заведения към Министерството на правосъдието предвиждат, че медицинските центрове, създадени към затворите, осъществяват спешна медицинска и стоматологична и стоматологично обслужване на лишените от свобода.

В разглеждания случай от ответника не са ангажирани доказателства, че в медицинския център към Затвора С. е предоставена възможност за стоматологично обслужване на лишените от свобода и в частност на ищеца. Твърдението в исковата молба е, че стоматологичното лечение е недостъпно и въпреки многократните опити на лишените от свобода такова обслужване не им се предоставя. Тези доводи не са опровергани от ответника – не са представени документи, сочещи че в затвора е осигурено стоматологично обслужване; ако такова е осигурено, то при какви предпоставки се предоставя; налице ли е профилактично стоматологично проследяване или се обслужват само спешните случаи. С оглед фактът, че лишените от свобода са здравноосигурени лица с непрекъснати здравноосигурителни права, а според чл. 45, ал. 1, т. 9 от Закона за здравето осигуряване, НЗОК заплаща оказването на дентална помощ, то обосноваван се явява изводът, че ищецът е имал право на стоматологично обслужване през процесния период, каквото видно от доказателствата по делото не е получавал.

Действително, ищецът не ангажира доказателства, че е поискал или е имал необходимост от такова лечение, но в настоящото производство тежестта на доказване се носи от ответната страна, която следва да обори твърденията за наличие на незаконосъобразно поведение на администрацията ѝ. Същевременно, за лишения от свобода в повечето случаи е невъзможно да докаже, че е отправял искания, в т.ч. и за медицинска помощ, които не са били удовлетворени.

По гореизложените съображения съдът приема за установено бездействието на служителите на ответника да осигурят дентална помощ на ищеца през процесния период.

4. Липса на лечение на тежки заболявания /хепатит С и В/:

С определение № 5057/05.07.2019 г., поправено с определение № 8256/25.10.2019 г., постановени по адм. д. № 7314/2019 г. по описа на АССГ,

съдът е задължил началника на Затвора в [населено място] да предприеме незабавно действия във връзка с осигуряване на своевременно и адекватно диагностициране и лечение на Хепатит С и В на Х. Т. И., изтърпяващ наказание „лишаване от свобода“ в Затвора в [населено място], при съобразяване с указанията, дадени в мотивите на определението. За да постанови посочения резултат, съдът е изложил следните мотиви, към които изрично е препратил с диспозитива на съдебния акт: „От доказателствата по делото е установено, че още към 15.02.2017 г., видно от медицинско свидетелство от Специализирана болница за лечение на лишени от свобода – С. са налице лабораторни изследвания за Хепатит С. Впоследствие, в Протокол от 22.08.2017 г. на Медицинска комисия при СБАЛПФЗ – С. област Е. е посочено по повод лечение на туберкулоза тежка имunosупресия и във връзка с хепатит С и В. В Епикриза за лечение на туберкулоза в периода от 03-05 септември 2018г. от С. на лишени от свобода С. в диагноза е посочено „Хепатис хроника тип „С“ и „В“. В изследване за определяне на генотип от 10.12.2018 г. на УМБАЛ „А.“ е определен генотип Н. - генотип 1а. И в Експертно решение на ТЕЛК към център за психично здраве № 0940 / 144 от 16.08.2018 г. е посочено в анамнеза „Налице са още и хепатит В и С“. Накрая, в Епикриза за лечение в периода 28.03.2019 г. – 01.04.2019 г. от Клиника по гастроентерология при МИ на МВР е поставена окончателна диагноза Хепатит С, като е посочено, че има данни anti H. положителен от десет години, при хоспитализации е с умерено повишени стойности на трансаминази и H. RNA 92622 / 4.96 IU/ml и дадена и препоръки: „С оглед преценка за антивирусна терапия е необходимо да се изследва генотип, А. HB cor total, HIV1/2, TSH и да се осъществи СЧБ за стадиране на чернодробна болест“. При наличие на данни за заболяване още към момента на постъпване в затвора, в тежест на ответника е да докаже наличието на предприети през времето, през което затворникът е изтърпявал наказанието, действия във връзка с диагностициране и лечение на заболяването. От доказателствата по делото до 21.08.2018 г. /предявяване на искането/, съответно за периода, в който лицето е било затвора, изключвайки периодите на прекъсване изпълнение на наказанието, няма такива, доказващи предприемането на действия във връзка с диагностицирането и лечението заболяването Хепатит. В този смисъл, и искането за преустановяване на бездействието следва да се приеме за основателно.“.

Определение № 5057/05.07.2019 г., поправено с определение № 8256/25.10.2019 г., е окончателно, поради което и съгласно чл. 297 и чл. 299, ал. 1 ГПК вр. чл. 144 АПК пререшаването на този въпрос е недопустимо. Силата на пресъдено нещо е присъщата на влезлия в сила съдебен акт правна последица, която задължава адресатите му да преустановят спрямо държавата правния спор и да регулират своето поведение спрямо установеното от съда правно положение, като се съобразят с непререшаемостта на спорния въпрос. Ето защо следва да се приеме за установено с влязъл в сила съдебен акт наличието на бездействие на ответника, изразяващо с в неосигуряване на своевременно и адекватно диагностициране и лечение на Хепатит С и В, в периода от 15.02.2017 г. до 25.10.2019 г.

За пълнота на мотивите, следва да се посочи, че приетите по делото писмени доказателства по несъмнен начин установяват неизпълнение на задължението за своевременно лечение на хепатит С и В. Медицинските документи, цитирани в Определение № 5057/05.07.2019 г., поправено с определение № 8256/25.10.2019 г., са приети като доказателства и в настоящото производство, но с оглед забраната по чл. 299 ГПК обсъждането им е ненужно, тъй като не може да обуслови пререшаемост на спора. Така установеното бездействие на ответника представлява съществено нарушение на забраната осъдените да бъдат подлагани на жестоко или унижително отношение. Липсата на своевременно и адекватно лечение на установените тежки инфекциозни заболявания несъмнено е довело до допълнително увреждане на здравето на ищеца, както и е породило у него усещане за безпомощност и уязвимост, страх от увреждане на здравето и от заплахата за живота.

5. Липса на своевременно и адекватно лечение на туберкулоза:

Не е спорно между страните, че Х. И. е постъпил в СБАЛЛС при затвора С. на 21.06.2017 г. и е изписан на 01.08.2017 г., с диагноза: ТБК, хепатит С, анемия, наркомания. Отражено е, че „най-вероятно се касае за ТБК на белия дроб“ и е „отпочнато лечение от 04.07.2017 г.“. Видно е, че с рентгенография от 04.07.2017 г. е констатирано, че „най-вероятно се касае за ТБК с облаковиден инфилтрат +излив в лява белодробна половина“.

Установи се по несъмнен начин и че ищецът е постъпил в Болница за активно лечение по пневмо-фтизиатрични заболявания – С. област Е. на 02.08.2017 г., като му е поставена диагноза: фиброзно-кавернозна туберкулоза, с придружаващи заболявания: наркотична зависимост – хероин; терапия с метадон; хепатит С; вторична анемия. От епикризата, издадена от Болница за активно лечение по пневмо-фтизиатрични заболявания – С. област Е., в резултат на посочения престой и лечение, е видно, че при снетата анамнеза на И. е установено, че същият е лекуван в СБАЛЛС – С., когато е установен сподифичен белодробен процес и е започнато туберкулостатично лечение от 04.07.2017 г. Лицето било насочено към специализирана болница за лечение, консултиран в С. Св. С. и насочен за хоспитализация в СБАЛПФЗ – С. област.

Горните факти, по които не се спори между страните, доказват твърдението на ищеца, че не е получил своевременно и адекватно лечение на установеното заболяване – туберкулоза, като лечение е започнато едва на 04.07.2017 г., въпреки че лицето е прието в СБАЛЛС на 21.06.2017 г.

Съгласно чл. 35, ал. 1 от Наредба № 2 от 22.03.2010 г. за условията и реда за медицинското обслужване в местата за лишаване от свобода (Наредбата), при постъпване в затвора или поправителния дом на всеки лишен от свобода заедно с общия медицински преглед по [чл. 10, ал. 1](#) се провежда и анкета за скрининг на риска от туберкулоза с оглед ранно откриване на туберкулозата във всичките ѝ форми и локализации. Разпоредбата на чл. 36, ал. 1, т. 3 от Наредбата регламентира задължително провеждане на микроскопско и културелно изследване на храчка на лишени от свобода употребяващи наркотици интравенозно. В случая е безспорно установено, че затворническата администрация е била запозната с диагнозата на Х. И. -

наркомания хероинов тип, установена към датата на постъпването му в затвора в С., видно от медицинско свидетелство от 15.2.2017 г., издадено от СБАЛЛС С.. Независимо от това, властите са бездействали и не са изпълнили задължението по чл. 35 и чл. 36 от Наредбата за провеждане на микроскопско и културелно изследване на хрчка на ищеца. Това бездействие е допринесло до голяма степен за несвоевременното диагностициране, респ. неадекватно лечение на И..

6. Липса на своевременно и адекватно лечение на абсцедираща пневмония:

Твърдението на ищеца е обосновано с доводи, че ищецът е постъпил в СБАЛЛС С. на 03.09.2018 г. с оплаквания от задух, обща отпадналост и повишена температура, но не му е била поставена правилна диагноза, което е довело до забавено и неефективно лечение.

С постановление от 05.09.2018 г. на и.ф. градски прокурор, за срок от 3 месеца е прекъснато изпълнението на наказанието лишаване от свобода на ищеца. Посочено е, че е налице положително становище от ЛКК при СБАЛЛС – С. за прекъсване на наказанието за провеждане на лечение, тъй като адекватно медицинско обслужване не може да бъде осъществено в местата за лишаване от свобода. Потвърдена е диагнозата за туберкулоза, като е отразено, че на 03.09.2018 г. И. е приет в СБАЛЛС С. и е изразено съмнение, че е възможно възобновяване на туберкулозата. Х. И. е постъпил в Болница за активно лечение по пневмо-фтизиатрични заболявания – С. област Е., на 10.09.2018 г. и е изписан на 17.09.2018 г., с диагноза: Абсцедираща пневмония вляво; Остър следпневмоничен абсцес; Фиброзно-кавернозна туберкулоза. Придружаващи заболявания: наркотична зависимост – хероин; терапия с метадон; хепатит С.

Така установените факти не обосновават наличие на противоправно поведение на затворническите власти. Налице е своевременно предоставено положително становище от ЛКК при СБАЛЛС – С. за прекъсване на наказанието за провеждане на лечение, като изрично е посочено, че адекватно медицинско обслужване не може да бъде осъществено в местата за лишаване от свобода. По делото не са налице данни, че в резултат на бездействие на затворническата администрация е забавено диагностицирането на ищеца с посоченото заболяване. Липсват медицински заключения или други данни, които да сочат, че е налице неизпълнение на определено задължение, което е довело до забавено и неефективно лечение. По тази съображения съдът приема, че не е установено твърдяното незаконосъобразно бездействие на ответника, поради което и искът за присъждане на обезщетение в размер на 20 000 лв., поради липса на своевременно и адекватно лечение на абсцедираща пневмония, следва да се отхвърли като неоснователен.

Относно размера на дължимото обезщетение по отделените иски претенции:

По делото се установи по несъмнен начин, че ищецът е претърпял нематериални вреди, които са следствие от нарушаване на общата забрана на нечовешко и унижително отношение, както и в резултат на бездействия на затворническата администрация по смисъла на чл. 3, ал. 2 ЗИНЗС – такива,

които уронват човешкото достойнство и пораждат чувство на страх и незащитеност. Несъмнено установените бездействия на затворническата администрация, изразяващи се в: липса на достатъчно храна; липса на адекватно отопление и проветряване; унижителни и нечовешки санитарно-битови условия; липса на стоматологично медицинско обслужване; липса на лечение на тежки заболявания /хепатит С и В/ и липса на своевременно и адекватно лечение на туберкулоза, са причинили на ищеца стрес и унижение, безпомощност и уязвимост, страх от увреждане на здравето и от заплахата за живота - неимуществени вреди, подлежащи на обезщетение. Законодателят приема, че бездействията, неизчерпателно предвидени в чл. 3, ал. 2 ЗИНЗС, представляват нарушение на забраната за жестоко, нечовешко или унижително отношение, респ. уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност. Несъмнено, установените в случая незаконосъобразни действия на затворническата администрация, част от които застрашаващи живота на ищеца, кореспондират на понятието „нечовешко” и „унижително” отношение и не съответстват на целите на изтърпяване на наказанието. Така установените бездействия представлява третиране, способно да породи у ищеца емоционално и морално страдание, стрес и силно безпокойство за здравето и живота му. При наличие на нарушение на някоя от посочените в чл.3 от ЗИНЗС хипотези, настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното (чл. 284, ал.5 от ЗИНЗС).

Размерът на дължимото обезщетение за претърпените неимуществени вреди следва да бъде определен в съответствие с чл. 52 ЗЗД. Спазването на принципа на справедливостта, като критерий за определяне паричния еквивалент на моралните вреди изисква размерът на обезщетението да бъде определен от съда с оглед на всички установени по делото факти и обстоятелства, касаещи начина, по който незаконосъобразната административна дейност се е отразила на увреденото лице и при отчитане икономическия стандарт в страната към момента на увреждането. Следва да бъде съобразено и пилотното Решение на ЕСПЧ от 27.01.2015г. по делото "Н. и други срещу България", съгласно което паричната компенсация като форма на обезщетение за претърпени неимуществени вреди, не трябва да бъде в неразумен размер в сравнение с присъжданията за справедливо обезщетение, определени от ЕСПЧ по силата на чл. 41 от Конвенцията в подобни случаи. Като насока в това отношение могат да служат принципите, изложени от ЕСПЧ в пилотното решение, а именно фундаменталният характер на правото на всяко лице да не бъде подлагано на нечовешко или унижително отношение, от една страна, а от друга времето, през което лишеният от свобода е бил поставен в условия на нечовешко и унижително отношение по смисъла на чл. 3 от ЕКПЧОС, като най-важният фактор за оценка на претърпените вреди.

В случая, на първо място, следва се отчетат обстоятелствата, съставляващи проявления на нарушението по чл. 3, ал. 1 вр. с ал.2 ЗИНЗС за всяка една от исковите претенции, след което съдът да съобрази характера и интензитета на породените страдания и негативни преживявания, които представляват нормална, обичайна последица от установените в случая нарушения на чл. 3

от ЗИНЗС, както и здравословното състояние, в което се е намирал ищецът по време на преживяването им. Същевременно, следва да се съобрази периодът, през който ищецът е бил поставен в условия, унижаващи човешкото достойнство в резултат на установените нарушения.

1. По исковата претенция за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 4000 лв., поради липса на достатъчно храна.

Установеното ежедневно неосигуряване на достатъчно, като количество, качество и разнообразие, хранителни продукти, както и затруднението за осигуряване на храни от затворническата лавка, с оглед високите цени, несъмнено е породило у ищеца негативни преживявания - унижение, чувство на глад, загуба на достойнство. Вероятно е допринесло и за влошаване или най-малкото не е спомогнало за подобряване на тежкото здравословното състояние, в което се е намирал ищецът по време на преживяването им. Същевременно, съдът отчита периода, през който ищецът е бил поставен в условия, унижаващи човешкото достойнство в резултат на установеното нарушение, осъществено по време на пребиваването му в затвора С. – приблизително 24 месец, като приема, че исковата претенция следва да бъде уважена при определяне на обезщетение за претърпени неимуществени вреди в общ размер на 3 600 лв., заедно със законната лихва, считано от датата на предявяване на иска - 21.08.2018 г., до окончателното изплащане на присъденото обезщетение. В останалата част за сумата над 3 600 лв. до общия размер на претендираните 4 000 лв., исковата претенция като неоснователна следва да се отхвърли.

2. По исковата претенция за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 6 000 лв. поради липса на адекватно отопление и проветряване.

Установеното бездействие на ответника, изразяващо се в липса на достатъчно дневна слънчева светлина и на нормално отопление през зимните месеци, е породило у ищеца негативни преживявания - унижение, чувство на страх за здравословното му състояние, неприятни физически усещания. Вероятно е допринесло и за влошаване или най-малкото не е спомогнало за подобряване на тежкото здравословното състояние, в което се е намирал ищецът по време на преживяването им. Същевременно, съдът отчита периода, през който ищецът е бил поставен в условия, унижаващи човешкото достойнство в резултат на установеното нарушение, осъществено по време на периода на пребиваването му в затвора С. – приблизително 24 месеца, като приема, че исковата претенция следва да бъде уважена при определяне на обезщетение за претърпени неимуществени вреди в общ размер на 3 600 лв., заедно със законната лихва, считано от датата на предявяване на иска - 21.08.2018 г., до окончателното изплащане на присъденото обезщетение. В останалата част за сумата над 3 600 лв. до общия размер на претендираните 6 000 лв., исковата претенция като неоснователна следва да се отхвърли.

3. По исковата претенция за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в размер 6000 лв., поради наличие на паразити и инсекти.

В случая, като отчете обстоятелството, съставляващо проявление на

нарушението на чл.3, ал.1 във вр. с ал.2 ЗИНЗС – лоши санитарно-хигиенни условия, проявени в наличието на дървеници и хлебарки, което несъмнено е причинило чувство на унижение, неприятни физически усещания от ухапвания и страх за здравословното състояние, както и периодът на исковата претенция - приблизително 24 месеца, съдът приема, че искът следва да бъде уважен при определяне на обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 3 600 лв., заедно със законната лихва, считано от датата на предявяване на иска - 21.08.2018 г., до окончателното изплащане на присъденото обезщетение. В останалата част за сумата над 3600 лв. до пълния размер на претенцията от 6000 лв., искът, като неоснователен и недоказан, следва да се отхвърли.

4. По исковата претенция за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в размер 8000 лв. поради липса на стоматологично медицинско обслужване;

Установеното бездействие – неосигуряване на стоматологично обслужване през процесния период несъмнено е довело до негативни изживявания за ищеца – чувство на несигурност и безпокойство относно денталното му здраве, както и вероятното му увреждане. Съдът обаче взема предвид и липсата на доказателства за конкретно увреждане на състоянието му, както и за интензитета на претърпените вреди, в резултат на това противоправно поведение на ответника. Поради това счита, че в случая на обезщетяване подлежат негативните преживявания, които представляват нормална, обичайна последица от така установеното нарушение, поради което дължимото обезщетение следва да се определи в размер на 500 лв., заедно със законната лихва, считано от датата на предявяване на иска - 21.08.2018 г., до окончателното изплащане на присъденото обезщетение. В останалата част за сумата над 500 лв. до пълния размер на претенцията от 6000 лв., искът, като неоснователен и недоказан, следва да се отхвърли.

5. По исковата претенция за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в размер 200 000 лв. от липса на лечение на тежки заболявания /хепатит С и В/.

По отношение на бездействието на ответника, изразяващо с в неосигуряване на своевременно и адекватно диагностициране и лечение на Хепатит С и В, съдът на първо място отчита сериозните му последствия за физическото и психическото здраве на ищеца, на който в продължение на период от две години и седем месеца не е обезпечено лечение от тежки инфекциозни заболявания. Несъмнено липсата на обезпечено лечение на хепатит С и В, за диагностицирането на които са били налице данни още към момента на постъпване на И. в затвора, е причинило на И. мъка, страх и чувство на безпомощност, съчетани с вероятността за реално тежко увреждане на състоянието му, в т.ч. с причиняване на други тежки заболявания. Поради това поведението на ответника следва да се квалифицира като нечовешко и унижително отнасяне спрямо лишения от свобода, причинило му неимуществени вреди с висок интензитет, за които следва да бъде определено обезщетение в размер на 10 000 лв., заедно със законната лихва, считано от датата на предявяване на иска - 21.08.2018 г., до окончателното изплащане на присъденото обезщетение. В останалата част за сумата над

10000 лв. до общия размер на претендираните 200 000 лв., исковата претенция като неоснователна следва да се отхвърли.

6. По исковата претенция за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в размер 400 000 лв. от липса на своевременно и адекватно лечение на туберкулоза.

По отношение на бездействието на ответника, изразяващо с неосигуряване на своевременно диагностициране и адекватно лечение на заболяването туберкулоза, на първо място, следва да бъде отчетено сериозните му последствия за физическото и психическото здраве на ищеца. При постъпването му в затвора, от администрацията не са извършени задължителните според чл. 35, ал. 1 и чл. 36 от Наредба № 2 от 22.03.2010 г. скрининг и изследване, което значително е забавило както установяването на заболяването, така и неговото лечение. На следващо място, следва да се съобрази, че след установяване на туберкулоза при И., не са предприети незабавни действия за осигуряване на лечението му. Това поведение на ответника, което е допринесло за тежки последствия за здравето и усложнения при лечението на ищеца, както и несъмнено е предизвикало мъка, физически и психически болки на И., съчетани с вероятността за реално тежко увреждане на състоянието му, следва да се квалифицира като нечовешко и унижително отнасяне спрямо лишения от свобода. При определяне на размера на дължимото обезщетение следва да се вземе предвид както тежкото здравословно състояние на лишения от свобода, така и високият процент неработоспособност, установена с ЕР на ТЕЛК, които до голяма степен се дължат на заболяването туберкулоза. Същевременно, съдът отчита, че забавянето на лечението, съобразно установеното в настоящото производство, е в период от около две седмици, след което лицето е лекувано в специализирани болнични заведения, за което съответните ЛКК при СБАЛПС С. са изразявали положително становище, изрично посочвайки сериозността на заболяването и невъзможността същото да бъде лекувано в болницата към затвора. По делото не се установи по категоричен начин, че заразяването на И. е настъпило в затвора, както и че поведението на затворническата администрация е в основата на тежкото здравословно състояние на ищеца след диагностицирането му с посоченото заболяване. Същевременно, ако служителите на ответника бяха изпълнили задълженията си по чл. 35, ал. 1 и чл. 36 от Наредба № 2 от 22.03.2010 г., то началният момент и начинът на заболяване биха били установени по несъмнен начин. Съобразявайки тези обстоятелства, съдът приема, че справедливото обезщетение за причинените на Х. И. вреди следва да бъде определено в размер на 10 000 лв., заедно със законната лихва, считано от датата на предявяване на иска - 21.08.2018 г., до окончателното изплащане на присъденото обезщетение. В останалата част за сумата над 10000 лв. до общия размер на претендираните 400 000 лв., исковата претенция като неоснователна следва да се отхвърли.

Съгласно чл. 286, ал. 3 ЗИНЗС, когато искът се уважи изцяло или частично, съдът осъжда ответника да заплати разносните по производството, както и да заплати на ищеца внесена държавна такса. Съдът осъжда ответника да заплати на ищеца и възнаграждение за един адвокат, когато е имал такъв,

съразмерно с уважената част от иска.

С оглед изхода на делото и като взе предвид данните, съдържащи се в представената декларация за имотно и семейно положение на ищеца, съдът приема, че искането на адв. И. за присъждане на адвокатско възнаграждение за оказана безплатна правна помощ и съдействие е основателно. На основание чл. 38, ал. 2 вр. чл. 38, ал. 1, т. 2 от Закона за адвокатурата ГДИН следва да бъде осъдена да заплати на адв. С. Т. И. адвокатско възнаграждение в размер на 1469 лева, съгласно чл. 7, ал. 2, т. 4 от Наредба № 1 от 09 юли 20004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

С оглед изхода на делото и съгласно разпоредбата на чл. 286, ал. 2 ЗИНЗС в полза на ответника не се следва юрисконсултско възнаграждение.

Воден от горното Административен съд София – град, I-во отделение, 3 състав,

Р Е Ш И:

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ да заплати на Х. Т. И., ЕГН [ЕГН], обезщетение за неимуществени вреди, както следва: - в размер на 3 600 /три хиляди и шестстотин/ лева, претърпени от противоправни бездействия на администрацията при Затвора С., изразяващи се неосигуряване на достатъчно храна, за периода на пребиваване на ищеца в Затвора С., считано от 15.02.2017 г., като отхвърля предявения иск, в частта за сумата над 3 600 лв. до пълния му размер от 4 000 лв.; - в размер на 3 600 /три хиляди и шестстотин/ лева, претърпени от противоправни бездействия на администрацията при Затвора С., изразяващи се неосигуряване на адекватно отопление и проветряване в спалното помещение, за периода на пребиваване на ищеца в Затвора С., считано от 15.02.2017 г., като отхвърля предявения иск, в частта за сумата над 3 600 лв. до пълния му размер от 6 000 лв.; - в размер на 3 600 /три хиляди и шестстотин/ лева, претърпени от противоправни бездействия на администрацията при Затвора С., изразяващи се неосигуряване на нормални санитарно-битови условия – наличие на хлебарки и дървеници, за периода на пребиваване на ищеца в Затвора С., считано от 15.02.2017 г., като отхвърля предявения иск, в частта за сумата над 3 600 лв. до пълния му размер от 6 000 лв.; - в размер на 500 /петстотин/ лева, претърпени от противоправни бездействия на администрацията при Затвора С., изразяващи се неосигуряване на стоматологично лечение, за периода на пребиваване на ищеца в Затвора С., считано от 15.02.2017 г., като отхвърля предявения иск, в частта за сумата над 500 лв. до пълния му размер от 8 000 лв.; - в размер на 10 000 /десет хиляди / лева, претърпени от противоправни бездействия на администрацията при Затвора С., изразяващи се неосигуряване на своевременно и адекватно лечение на ищеца от заболявания Хепатит С и В, в периода от 15.02.2017 г. до 25.10.2019 г., като отхвърля предявения иск, в частта за сумата над 10 000 лв. до пълния му размер от 200 000 лв.; - в размер на 10 000 /десет хиляди / лева, претърпени от противоправни бездействия на администрацията при Затвора С., изразяващи се неосигуряване на своевременно и адекватно лечение на

ищеца от тежко заболяване - туберкулоза, като отхвърля предявения иск, в частта за сумата над 10 000 лв. до пълния му размер от 400 000 лв., заедно с дължимата законна лихва, считано от датата на предявяване на исковите претенции - - 21.08.2018 г., до окончателното изплащане на всяко едно от присъдените обезщетения. ОТХВЪРЛЯ изцяло предявения от Х. Т. И., ЕГН [ЕГН], иск срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди, в размер на 20 000 лв., настъпили в резултат на неосигурено своевременно и адекватно лечение на абсцедираща пневмония.

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ да заплати на Х. Т. И., ЕГН [ЕГН], сума в размер на 1469 (хиляда четиристотин шестдесет и девет) лева, представляваща разноски по делото.

Решението може да бъде обжалвано пред тричленен състав на Административен съд София - град в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: